

Iekšējās drošības birojam,
e-pasts: pasts@ldb.gov.lv

Rīgā, dokumenta datums ir tā elektroniskās parakstīšanas datums
Nr. 15/2021

Atbilde uz Nr. 15/3787

Latvijas Mērnīku biedrība (turpmāk – LMB) saņēma Iekšējā drošības biroja 6. augustā parakstītu vēstuli Nr. 15/3787 par pieprasījumu kriminālprocesā Nr. 11860002220. Vēstulē izteikts lūgums LMB sniegt viedokli par Latvijas-Krievijas un Latvijas-Baltkrievijas robežas joslas uzmērīšanu un dokumentu izstrādi, kas saistīti ar nekustamo īpašumu atsavināšanu un zemes kadastrālās uzmērīšanas darbiem.

LMB ir ģeodēzijas un mērnīcības nozares fizisku personu apvienība. Biedrības struktūrvienība Sertifikācijas centrs (turpmāk – LMB SC) veic profesionālās darbības sertifikātu izsniegšanu, uzraudzību, kā arī sūdzību izskatīšanu par sertificēto personu profesionālo darbību. LMB un LMB SC zina par faktu, ka Latvijas-Krievijas un Latvijas-Baltkrievijas robežas joslas zemes ierīcības darbi un zemes kadastrālās uzmērīšanas darbi ir daļa no Iekšlietu ministrijas Nodrošinājuma valsts aģentūras izsludinātā konkursa. Tā kā darbu izpildei ir slēgti atsevišķi līgumi ar vairākiem uzņēmumiem, detaļa informācija par darbu izpildi un ar to saistītu jautājumu risināšana LMB un LMB SC nav pieejama un nav zināma.

LMB nav tiesību aktu skaidrojoša institūcija, taču savas kompetences ietvaros sniedz viedokli par Iekšējā drošības biroja uzdotajiem jautājumiem:

- 1. Vai veicot Latvijas – Krievijas valsts robežas joslas uzmērīšanu, mērnīkiem mērnīcības procesā obligāti bija jāņem vērā normatīvajos aktos paredzētais Latvijas - Krievijas robežas joslas platums - 12m?*

Sertificētām personām – mērnīkiem, nosakot robežas novietojumu apvidū, ir jāņem vērā vairāki normatīvie akti, t.sk., 2012. gada 14. augusta Ministru kabineta noteikumi Nr. 550 “Noteikumi par Latvijas Republikas valsts robežas joslu, pierobežas joslu un pierobežu, kā arī pierobežas, pierobežas joslas un valsts robežas joslas norādījuma zīmju un informatīvo norāžu paraugiem un to uzstādīšanas kārtību”, kas nosaka, ka valsts robežas joslas platums ar Baltkrievijas Republiku un Krievijas Federāciju ir 12 metri.

- 2. Vai ir gadījumi, kad var tikt neievērots robežas joslas platums – 12m? Ja ir, tad lūgums minēt šos gadījumus kādos robežas josla var būt platāka par 12 m? Kurš nosaka kritērijus?*

Latvijas Republikas valsts robežas likuma 13. panta 2. un 3. daļa nosaka gadījumus, kad robežas josla nosakāma no ūdensteces krasta krotas līnijas vai krasta līnijas. Vienlaikus, šī likuma 13. panta 1. daļa nosaka, ka robežas joslai ir jānodrošina robežapsardzības sistēmas pastāvēšanai nepieciešamos apstākļus pie ārējās robežas un tā nedrīkst būt šaurāka par starptautiskos līgumos noteikto valsts robežas joslas platumu. Tādējādi, likums netieši nosaka, ka robežas josla var būt vismaz 12 metru plata.

Ja Robežsardzes vai citu kompetentu valsts institūciju ieskatā robežapsardzības sistēmas nodrošināšanā vai robežapsardzības infrastruktūrā ietilpst citi mākslīgi radīti vai dabīgi apvidus elementi, piemēram, ceļš vai robežsargu apgaitas taka, iespējams pieļaujama platāka joslas noteikšana kā minimālais 12 metru platums.

Kritērijus šāda veida gadījumos nosaka pasūtītājs, kas pēc LMB rīcībā esošās informācijas ir Iekšlietu ministrijas Nodrošinājuma valsts aģentūra.

3. Kurš dod uzdevumu par lielāku zemes gabalu iemērīšanu?

Sadalot nekustamo īpašumu, vai, atdalot no tā kādu zemes vienību, tiek izstrādāts zemes ierīcības projekts. Tas paredz sadalāmo zemes vienību skaitu, platību piekļuves iespējas u.c. ar nekustamo īpašumu pārvaldību saistītu jautājumu risinājumus. LMB rīcībā ir informācija, ka Latvijas-Krievijas robežas joslas uzmērīšana veikta bez, vai lielākā daļā bez, zemes ierīcības projektu izstrādes. Zemes kadastrālās uzmērīšanas darbu pamatā ir Valsts zemes dienesta (turmāk – VZD) izdots slēdziens un tam pievienotais grafiskais pielikums. Grafiskais pielikums ir materiāls, kas palīdz orientēties zemes vienības konfigurācijā, bet iespējamās arī atkāpes attiecībā uz lūzuma punktiem, to skaitu, precīzu platību utml.

Standarta gadījumos zemes kadastrālajā uzmērīšanā mērnieks fiksē apvidus situāciju, uzklasa iesaistītās puses, noformē dokumentus, kā arī seko vai netiek pārkāptas kādas puses vēsturiski noteiktās robežas. Valsts robežas joslas noteikšanas gadījumos nekustamo īpašumu robeža netiek noteikta no vēsturiskiem materiāliem, bet attiecībā pret valsts robežu. Mērniecības darbos apvidū piedalās gan ierosinātājs (Iekšlietu ministrijas pilnvarotās personas), gan robežojošo īpašumu īpašnieki, to pilnvarotās personas vai tiesiskie valdītāji. Mērnieks darbus var turpināt tikai tad, ja nav savstarpēju pretenziju. Tas nozīmē, ka iesaistītās puses ir vienojušās ar robežojošo nekustamo īpašumu pārstāvjiem par robežas novietojumu apvidū un tādejādi arī atdalāmās robežas joslas platumu.

4. Kādi dokumenti mērniekiem bija nepieciešami, lai veiktu zemes vienību, kas robežojas ar valsts robežas joslas zemi kadastrālo uzmērīšanu, ar ko šie dokumenti bija jāsaņem? Kas šos dokumentus gatavoja un kurš tos nodeva tālāk mērniekiem?

Lai veiktu zemes kadastrālo uzmērīšanu nepieciešami tiesiskā pamatojuma dokumenti, piemēram, vietējā pašvaldībā apstiprināts zemes ierīcības projekts, pašvaldības lēmums vai tā protokola izraksts. Pēc LMB šobrīd rīcībā esošās informācijas, šāda kārtība biežāk ievērota Latvijas-Baltkrievijas robežas joslas uzmērīšanas darbos. Savukārt Latvijas-Krievijas robeža uzmērīta pamatojoties uz VZD izdotu atzinumu un tam pievienotu grafisko pielikumu pamata. LMB rīcībā nav informācija par dokumentu apriti un nodošanu mērniekam zemes kadastrālās uzmērīšanas darbu izpildei.

Zemes kadastrālās uzmērīšanas darbu rezultātā mērnieks sagatavo robežas apsekošanas, robežu atjaunošanas un robežas noteikšanas aktus, kā arī robežu plānu, situācijas plānu un aprgrūtinājumu plānu. Uz aktu parakstīšanu tiek uzaicinātas visas iesaistītās puses, bet obligāts ir ierosinātāja paraksts. Darbu rezultātā izgatavotos zemes robežu plānus, situācijas plānus un aprgrūtinājumu plānus paraksta ierosinātājs un vienu no tiem – aprgrūtinājumu plānu – arī vietējās pašvaldības pārstāvis.

Saskaņā ar 2011. gada 27. decembra Ministru kabineta noteikumu Nr. 1019 “Zemes kadastrālās uzmērīšanas noteikumi” (turpmāk – MK noteikumi Nr. 1019) 17.³ 4. punktu, mērnieka sagatavotu elektronisko zemes kadastrālās uzmērīšanas lietu un elektronisku robežu datni, pirms zemes kadastrālās uzmērīšanas datu aktualizācijas Kadastra informācijas sistēmā, VZD teritoriālā struktūrvienība nosūta Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūrai (turpmāk – LĢIA) saskaņošanai. LMB rīcībā nav atteikumi vai saskaņojumi, kas būtu saņemti no LĢIA.

5. Kā bija jārikojas mērniekiem sastopoties ar valsts robežas saistītiem apvidus situācijas elementiem (ūdensteces krasta krotas līniju vai krasta līniju)? No kura punkta pareizi bija jāveic uzmērīšana?

Mērniekam robeža nosakāma pret valsts robežu. Vietās, kur valsts robeža noteikta pa ūdensteces viduslīniju vai šķērso ūdenskrātuvi, atdalāmā robežas josla nosakāma pret krasta krotas līniju vai krasta līniju.

Lai arī Latvijas Republikas valsts robežas likumā minēti tikai divi apvidus situācijas elementi, iespējams, ka situāciju apvidū ietekmē arī citi mākslīgi radīti vai dabīgi apvidus elementi.

6. Kā bija jārikojas mērniekiem aplūstošās teritorijās? Vai šādos gadījumos mērnieki drīkstēja mērīt vairāk par 12 metriem? Ja drīkstēja, tad līdz cik m varēja pārsniegt robežas josla šos 12 metrus? Kas to nosaka?

Ja valsts robežas josla aplūstošajās teritorijās nevar nodrošināt Latvijas Republikas valsts robežas likumā noteikto par robežapsardzības sistēmas pastāvēšanas pie ārējās robežas nodrošināšanai nepieciešamos apstākļus, mērniekam šādu informāciju bija jāsaņem no zemes kadastrālās uzmērīšanas darbu pasūtītāja – Iekšlietu ministrijas Nodrošinājuma valsts aģentūras vai citas kompetentas valsts institūcijas pilnvarotā pārstāvja. LMB rīcībā nav informācija kādā veidā (mutiski vai rakstiski) šāda informācija ir nodota katras konkrētās zemes vienības zemes kadastrālās uzmērīšanas darbu veicējam.

7. Vai ūdens līmeņa maiņa, ko ietekmē dažādi laikapstākļi, var būt par pamatu tam, lai tiktu mainīts valsts robežas joslas platums?

Latvijas Republikas valsts robežas likums nosaka, ka valsts robežas joslas platums nedrīkst būt šaurāks par citos normatīvos aktos un starptautiskos līgumos noteikto. Lai nodrošinātu robežapsardzības sistēmas pastāvēšanai nepieciešamos apstākļus, iespējams, ka nepieciešama platāka robežas joslas par noteikto minimālo 12 metru platumu attiecībā arī uz pastāvīgi vai sezonāli aplūstošām teritorijām. Samērība joslas platumam vai izņēmuma gadījumi vērtējami sabalansējot valsts un indivīda intereses. Šie jautājumi attiecināmi likumdevējiem.

8. Kā bija jārikojas mērniekiem gadījumos, ja ūdensteces jeb krasta līnija ir grūti identificējama? Vai šādos gadījumos mērnieki drīkstēja mērīt vairāk par 12 metriem? Ja drīkstēja, tad līdz cik m varēja pārsniegt robežas josla šos 12 metrus? Kas to nosaka?

9. Kādas mērīšanas metodes noteiktas pārpurvotās teritorijās? Vai šādos gadījumos mērnieki drīkstēja mērīt vairāk par 12 metriem? Ja drīkstēja, tad līdz cik m varēja pārsniegt robežas josla šos 12 metrus? Kas to nosaka?

Mērnieks identificē situācijas elementus apvidū vai izmanto mērījumu datus, lai pēc iespējas precīzāk identificētu arī aplūstošo vai pārpurvoto teritoriju robežas. Ja nepieciešamās robežas joslas platums pārsniedz 12 metru platumu, mērniekam šādu informāciju bija jāsaņem vai jāsaņem no zemes kadastrālās uzmērīšanas darbu pasūtītāja – Iekšlietu ministrijas Nodrošinājuma valsts aģentūras vai citas kompetentas valsts institūcijas pilnvarotā pārstāvja. Mērnieks izvēlas tādas mērīšanas metodes vai tehnoloģijas, t.sk. instrumentus, lai sasniegtu MK noteikumos Nr. 1019 noteiktās precizitātes prasības.

10. Vai ir izstrādāta oficiāla metodika par to, ka robežas joslas sadales līnija nekopē valsts robežas vai upes krasta līniju, bet veido iespējami taisnas līnijas? Vai šādos gadījumos mērnieki drīkstēja mērīt vairāk par 12 metriem? Ja drīkstēja, tad līdz cik m varēja pārsniegt robežas josla šos 12 metrus? Kas to nosaka?

LMB rīcībā nav informācija par oficiālas metodikas esamību, kas aprakstītu valsts robežas joslas noteikšanu. Iespējams šajā gadījumā būtu piemērojami zemes kadastrālo uzmērīšanu reglamentējošie MK noteikumi Nr. 1019, kur 108. punktā noteikts, ka robežlīniju, kas apraksta līkni, transformē par lauztu līniju, kas maksimāli sakrīt ar līkni, lai katrā lauztās līnijas posmā attālums starp līkni un robežlīniju nepārsniegtu vienu metru lauku apvidos.

11. Kuram vajadzēja veikt kontroli par to, lai robežas josla netiktu nomērīta platāka par 12 metriem? Saskaņā ar MK noteikumu Nr. 1019 17.³ 4. punktu, mērnieka sagatavotu elektronisko zemes kadastrālās uzmērīšanas lietu un elektronisku robežu datni pirms zemes kadastrālās

uzmērīšanas datu aktualizācijas Kadastra informācijas sistēmā, VZD teritoriālā struktūrvienība nosūta LĢIA saskaņošanai. LMB rīcībā nav atteikumi vai saskaņojumi, kas būtu saņemti no LĢIA.

MK noteikumu Nr. 1019 2014. gada grozījumu anotācijā norādīts, ka normatīvā akta mērķis un būtība saistīts ar to, ka LĢIA izskata iesniegto informāciju un nosūta atzinumu, norādot, vai mērnieks atbilstoši ir noteicis valsts robežas un valsts robežas joslas robežas atrašanās vietu attiecībā uz valsts robežas demarkācijas dokumentos attēloto vai noteikto valsts robežu. Savukārt VZD teritoriālā struktūrvienība pirms zemes kadastrālās uzmērīšanas datu aktualizācijas saņem LĢIA atzinumu un saskaņojumu par mērnieka noteiktās valsts robežas un valsts robežas joslas robežas atrašanās vietu attiecībā pret valsts robežas demarkācijas dokumentos attēloto vai noteikto valsts robežu. Ja minētais saskaņojums ir negatīvs, VZD pieņem lēmumu par kadastra objekta reģistrācijas vai datu aktualizācijas atteikumu.

12. 2019.gada 18.decembra Valsts kontroles revīzijas ziņojumā “Vai valsts budžeta līdzekļi Latvijas Republikas robežas joslas infrastruktūras būvniecībai un uzturēšanai ir izlietoti likumīgi, sasniedzot izvirzītos mērķus un rezultātus”, konstatēja, ka vairāku lekšlietu ministrijas valdījumā esošo zemes vienību platums būtiski pārsniedz 12 metru joslas platumu, un valsts robežas joslas ierīkošanas darbi veikti vairākas reizes lielākā platumā nekā Ministru kabineta noteikumos par Latvijas valsts robežas joslu noteiktie 12 metri. Revīzijā izvērtētajos gadījumos (skat. revīzijas ziņojuma nodaļu “Valsts robežas joslas ierīkošanai nepieciešamo zemes platību noteikšana un iegūšana lekšlietu ministrijas valdījumā”) nav pamata uzskatīt, ka robežas joslas platums pārsniegts, iekļaujot valsts robežas joslā papildus zemes un ūdens virsmas platību starp ūdensteču krotas vai krasta līniju un robežlīniju, kas ir vienīgais normatīvajā aktā paredzētais izņēmums, kad robežas josla var pārsniegt 12 metrus.

Vai Latvijas Mērnieku biedrībai ir zināms par šādiem gadījumiem un vai šajā sakarā Latvijas Mērnieku biedrība ir veikusi kādas pārbaudes vai sniegusi atzinumus? Ja ir veikusi pārbaudes, tad kas tika konstatēts? Ja ir tikušas veiktas pārbaudes, vai sniegti atzinumi, pie atbildes lūgums pievienot to apliecinātas kopijas.

LMB un LMB SC nav saņēmis iesniegumus vai sūdzības par jautājumā minētajiem gadījumiem. Līdz ar to nav bijis pamatots iemesls ierosināt pārbaudes un uzraudzības procedūru par kāda mērnieka veiktiem profesionālās darbības pārkāpumiem. Ja ir konstatēti gadījumi, kuros sertificētā persona – mērnieks ir rīkojies negodprātīgi vai pārkāpis normatīvo aktu prasības, iespējams vērsties atbilstošā sertifikācijas institūcijā ar sūdzību par konkrētas sertificētās personas pārkāpumiem noteiktā zemes vienībā.

Latvijas Mērnieku biedrības
valdes priekšsēdētāja

/ Una Krutova /

DOKUMENTS IR PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU